

اخبار و تحلیل‌ها

نشریه روزانه (داخلی) معاونت سیاسی

نماینده‌گی ولی فقیه در سپاه

سال بیست‌وهشتم / شماره ۶۷۱۵

چهارشنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۴

امام خامنه‌ای (ره):

جمهوری اسلامی یعنی یک ملت زنده. جمهوری اسلامی یک حکومت جدا از مردم نیست. جمهوری اسلامی عبارت است از ملت ایران، این ملت پابرجا، این ملت مستحکم، این ملتی که حاضر است برای پیشرفت خودش زحمت بکشد، کار کند، تلاش کند.

۱۴۰۴/۱۱/۲۸

ایران در کانون گفت‌وگوهای پکن و مسکو

👤 مهدی نیک بین

پس از خروج دونالد ترامپ از پکن، سفر ولادیمیر پوتین به چین معنایی فراتر از یک دیدار دوجانبه داشت و از بازی پیچیده‌ای در بستر رقابت قدرت‌های بزرگ پرده برداشت. این جابه‌جایی نمادین نشان می‌دهد پکن در حال تثبیت جایگاه خود به‌عنوان یکی از مراکز اصلی نظم نوین جهانی است. در چنین فضایی، سفر پوتین بیش از هر چیز پیامی درباره سطح جدید هماهنگی و همگرایی میان چین و روسیه و همچنین نقش رو به افزایش ایران در این معادلات دارد. در این چارچوب، روابط چین و روسیه طی سال‌های اخیر به سطحی از وابستگی متقابل اقتصادی و راهبردی رسیده است. حجم تجارت دو کشور به رقم بی‌سابقه ۲۲۸ میلیارد دلار رسیده و بخش قابل توجهی از مبادلات با ارزهای ملی انجام می‌شود؛ روندی که نشان‌دهنده تلاش دو قدرت برای شکل دادن به شبکه‌های اقتصادی مستقل‌تر در سطح بین‌المللی است.

در عین حال، همکاری‌های انرژی، زیرساختی و فناوری میان دو کشور به تدریج در حال گسترش است و پروژه‌هایی مانند خط لوله «قدرت سیبری ۲» نیز در همین چارچوب قابل ارزیابی است. چین در چنین پروژه‌هایی با رویکردی عمل‌گرایانه وارد مذاکره

می‌شود و تلاش می‌کند ضمن حفظ شراکت راهبردی و بلند مدت با مسکو و ایران، منافع اقتصادی پایدار خود را نیز تضمین کند. در این میان، ایران نیز فقط یک قدرت نوظهور نیست و در مقطع کنونی بخشی از معادله بزرگ‌تر موازنه‌سازی در برابر فشارهای آمریکاست. ایران با قرار گرفتن در قلب خلیج فارس و نزدیکی به تنگه هرمز، یکی از محورهای اصلی امنیت انرژی جهان محسوب می‌شود. از سوی دیگر، ظرفیت‌های عظیم انرژی و موقعیت ترانزیتی ایران در اتصال شرق و غرب آسیا، آن را به شریکی تبدیل کرده که جایگزینی برای آن در راهبردهای بلندمدت چین به‌سادگی قابل تصور نیست.

برای پکن، حفظ دسترسی پایدار به منابع انرژی و مسیرهای امن انتقال آن، به معنای ضرورت حفظ همکاری با کشوری است که در مرکز این معادلات قرار دارد. از سوی دیگر، همکاری‌های ایران با چین و روسیه در حوزه‌های انرژی، حمل‌ونقل، زیرساخت و امنیت منطقه‌ای در حال گسترش است. کریدورهای ترانزیتی، مشارکت‌های انرژی و رزمایش‌های مشترک دریایی، نشانه‌هایی از شکل‌گیری تدریجی یک محور همکاری میان این سه کشور است؛ محوری که بر پایه منافع ملی و نیاز مشترک به ایجاد موازنه در برابر چالش‌های شکل گرفته در فضای بین‌الملل است.

در نتیجه با توجه به موارد ذکر شده و تحولات اخیر می‌توان چنین برداشت کرد که دیدار پوتین و شی در پکن سه سناروی احتمالی را دنبال می‌کند. نخست، هماهنگی راهبردی برای مدیریت روابط با آمریکا و نشان دادن تداوم اتحاد راهبردی چین، روسیه و ایران؛ دوم، تعمیق همکاری‌های اقتصادی و انرژی برای

کاهش وابستگی به نظام مالی غرب و تقویت محور اوراسیایی؛ و سوم، بررسی و روند تحولات غرب آسیا و نقش ایران در معماری جدید قدرت بین‌المللی، به‌ویژه بعد از تحقیر ایالات متحده در خلیج فارس و مقاومت بی سابقه ایران در مقابل قدرت در حال افول غربی.

▼ گزارش روز

امارات؛ بازیگر رادیکال و مناقشه‌برانگیز منطقه

علی فاتح

در سال‌های اخیر هرگاه از تهدیدهای منطقه‌ای علیه ایران صحبت می‌شود، ذهن بسیاری به سرعت به سمت آمریکا یا رژیم صهیونی می‌رود، اما در کنار این دو بازیگر، کشور دیگری نیز به تدریج جایگاه مهمی در معادلات امنیتی و اقتصادی منطقه پیدا کرده است؛ امارات متحده عربی. برخلاف تصویری که امارات از خود به عنوان حامی ثبات و توسعه منطقه‌ای ارائه می‌دهد، شواهد متعدد حاکی از آن است که این کشور به یک بازیگر بی‌ثبات‌کننده و رادیکال در غرب آسیا تبدیل شده است.

امارات طی دو دهه گذشته تلاش کرده تصویری از یک کشور مدرن و تجاری ارائه دهد، اما همزمان در بسیاری از پرونده‌های منطقه‌ای نقش فعالی ایفا کرده که به افزایش تنش و بی‌ثباتی منجر شده است.

امارات در سال‌های اخیر صرفاً یک بازیگر اقتصادی نبوده و در پرونده‌های امنیتی متعددی نیز حضور فعال داشته است. این کشور در ده سال گذشته به طور فعال در هشت کشور منطقه از جمله یمن، لیبی، سودان، سومالی، افغانستان، عراق، سوریه و بحرین وارد منازعه شده است. بر اساس گزارش‌های سازمان ملل، امارات نقشی مستقیم در حمایت مالی و تسلیحاتی از نیروهای پشتیبانی سریع در سودان داشته است و این حمایت‌ها در جریان جنایات جنگی اخیر در دارفور نقش تسهیل‌کننده داشته است.

امضای توافق‌های موسوم به «پیمان ابراهیم» نقطه عطف مهمی در سیاست منطقه‌ای امارات بود. امارات نخستین کشور عربی بود که سد مقاومت در برابر عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونی را شکست. این اقدام از نگاه منتقدان، شکستن یک اجماع تاریخی عربی مبتنی بر عدم عادی‌سازی قبل از حل بحران فلسطین تلقی شد. امارات نه تنها خود وارد این پیمان شد، بلکه بحرین و مراکش را نیز به این مسیر کشاند و عملاً نقش پیشران عادی‌سازی را در جهان عرب ایفا کرد.

همچنین امارات طی سال‌های گذشته روابط امنیتی و نظامی گسترده‌ای با آمریکا توسعه داده است. بندر فجیره به یک پایگاه لجستیکی برای ناوگان آمریکایی تبدیل شده و حضور غیرعلنی سامانه‌های راداری و نظارتی نیز در خاک امارات گسترش یافته است. از منظر جمهوری اسلامی ایران، این وضعیت باعث شده امارات صرفاً یک همسایه اقتصادی نباشد، بلکه بخشی از معماری امنیتی رقبای منطقه‌ای ایران تلقی شود. در مواجهه با چنین بازیگری، صرفاً پاسخ‌های مقطعی و تدافعی کافی نیست و ثبات

پایدار در غرب آسیا بدون مهار بازیگرانی که منافع خود را در بی‌ثباتی تعریف می‌کنند، امکان‌پذیر نخواهد بود.

خبر ویژه

پشت پرده سقوط هواپیمای آمریکایی در عراق چه بود؟

نشریه آتلانتیک نوشت که دو هفته پس از آغاز تجاوز نظامی علیه ایران، دو فروند هواپیمای سوخت‌رسان نیروی هوایی آمریکا بر فراز عراق با یکدیگر برخورد کردند. یکی از هواپیماها سقوط کرد و شش نظامی کشته شدند. سنتکام بلافاصله اعلام کرد این سانحه «بر فراز حریم هوایی دوستانه» رخ داده و ناشی از آتش دشمن نبوده است. اما به نوشته آتلانتیک، «گزارش‌های اطلاعاتی اولیه روایت دیگری نشان می‌دهند.» این گزارش‌ها حاکی از آن بود که دولت آمریکا «آتش ضد‌هوایی از سوی گروه‌های مقاومت را در بازه زمانی نزدیک به برخورد شناسایی کرده بود و خلبانان ممکن است مجبور به فرار شده باشند.» با این حال، سران سنتکام با استناد به اطلاعات متفاوت و فوق‌محرمانه، همچنان مدعی‌اند آن گزارش‌های اولیه اشتباه هستند. آتلانتیک نوشت: «ارزیابی سنتکام از این حادثه، علیرغم اطلاعاتی که تصویری پیچیده‌تر را نشان می‌داد، با الگوی دولت ترامپ برای حذف جزئیات مهم درباره نحوه جنگ ایران مطابقت دارد.» به نوشته این رسانه آمریکایی، گروه‌های مقاومت در عراق «تیرویی قدرتمند باقی مانده‌اند و از زمان آغاز جنگ، تأسیسات آمریکایی را با حملات بی‌امان موشکی و پهپادی کوبیده‌اند و سفارت آمریکا در بغداد را مجبور به تخلیه تقریباً کامل کرده‌اند.» یک مقام

آمریکایی گفت: «در اوایل جنگ، ارزیابی‌های اطلاعاتی نشان می‌داد یک تانکر سوخت‌رسان به سختی از یک موشک مقاومت در عراق جان سالم به‌در برده است.»

▼ اخبار

ذخایر نفت جهان به سرعت در حال اتمام است

فاتح بیرویل، رئیس آژانس بین‌المللی انرژی (IEA)، در نشست وزرای دارایی گروه ۷ در پاریس هشدار داد که ذخایر تجاری نفت جهان «به سرعت در حال کاهش هستند» و با میزان فعلی کاهش، تنها «چند هفته» از ذخایر ذخیره‌شده باقی مانده است. بیرویل گفت: «باید از این واقعیت آگاه باشیم که آنها به سرعت در حال کاهش هستند. محموله‌های نفت و گاز ارسالی از غرب آسیا همچنان به دلیل تجاوز آمریکایی-صهیونیستی علیه ایران مسدود شده‌اند.» پیش از این، روزنامه فایننشال تایمز نیز گزارش داده بود که بازارهای انرژی طی هفته‌های گذشته در کانون آشفتگی قرار داشته و بسته شدن تنگه هرمز منجر به از دست رفتن حدود «۱۴,۴ میلیون بشکه در روز از تولید نفت خام کشورهای خلیج فارس» شده است. بر اساس این گزارش، بخشی از این خسارات از طریق برداشت از ذخایر راهبردی نفتی جبران شد که باعث افزایش قیمت سوخت و بلیط هواپیما شد. کارشناسان اقتصادی معتقدند ادامه این روند می‌تواند به یک بحران جهانی انرژی منجر شود که اقتصاد بسیاری از کشورها را با چالش جدی مواجه خواهد کرد. با توجه به کاهش بی‌سابقه ذخایر و عدم وجود جایگزین مناسب برای نفت خلیج فارس در کوتاه‌مدت، پیش‌بینی می‌شود قیمت انرژی در هفته‌های آینده سیر صعودی بیشتری

پیدا کند. این وضعیت می‌تواند تورم را در سراسر جهان افزایش دهد.

فعال شدن ترانزیت کالا از تمام ۷ مرز مشترک ایران و

عراق

جهانبخش سنجابی شیرازی، دبیرکل اتاق مشترک ایران و عراق، گفت که بر اساس دستور جدید دولت عراق، گمرک‌های این کشور موظف شده‌اند رویه ترانزیت کالا با ایران را فعال کنند و این اقدام در چارچوب اجرای کنوانسیون بین‌المللی تیر (TIR) انجام شده است. وی افزود: «عراق از سال ۲۰۲۱ به کنوانسیون تیر پیوسته و برای اجرای آن نیز یک مؤسسه ضامن ایجاد کرده است. اکنون امکان اجرای رویه ترانزیت در مرزهای عراق فراهم شده است.» سنجابی شیرازی با اشاره به جزئیات این تصمیم گفت: «پیش از این، امکان ترانزیت کالا از طریق سه مرز مشترک فراهم بود، اما با مصوبه جدید دولت عراق، تمام ۷ مرز مشترک دو کشور برای ترانزیت کالا در نظر گرفته شده است.» دبیرکل اتاق مشترک ایران و عراق در پاسخ به این سؤال که آیا عراق می‌تواند جایگزین مسیرهای ترانزیتی امارات شود، گفت: «در شرایط فعلی نمی‌توان گفت عراق جایگزین کامل بنادری مانند شارجه و جبل‌علی شده است، زیرا ظرفیت بنادر عراق در حال حاضر محدود است. اما در صورت ایجاد مزیت رقابتی در قیمت، زمان و ریسک، می‌تواند به یکی از مسیرهای مهم لجستیکی منطقه تبدیل شود.» وی افزود: «دستور فعال‌سازی ترانزیت حدود دو هفته پیش به گمرک‌های عراق ابلاغ شده و طی ۴۵ روز آینده میزان استفاده از این مسیر مشخص‌تر خواهد شد.» سنجابی

شیرازی همچنین به توسعه بندر فاو اشاره کرد و گفت: «حدود ۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری با مشارکت کشورهای مختلف در این پروژه انجام شده و در صورت بهره‌برداری از فازهای جدید تا پایان سال ۲۰۲۶، ظرفیت لجستیکی عراق افزایش قابل توجهی خواهد یافت.»

حرف‌های ترامپ پرت‌وپلاهای نامربوط است

رابرت مالی، نماینده ویژه پیشین آمریکا در امور ایران، در واکنش به اظهارات دونالد ترامپ که برای ایران مهلت زمانی جدید مذاکره پیش از حمله احتمالی تعیین کرد، گفت: «خیلی وقت است که باید حرف‌های او را کاملاً نادیده بگیریم.» مالی حرف‌های ترامپ را «پرت‌وپلاهای نامربوطی» توصیف کرد که نباید اصلاً به آن توجه کرد. وی افزود: «نادیده گرفتن حرف‌های او به این معنا نیست که به ایران حمله نمی‌کند یا این کار را می‌کند، بلکه منظور این است که حرفی که امروز می‌زند هیچ نسبتی با واقعیت و حرفی که بعداً خواهد زد، ندارد.» ترامپ در پاسخ به سؤالی درباره مهلت دستیابی به توافق با ایران گفت: «دو یا سه روز، شاید جمعه، شنبه، یکشنبه، شاید اوایل هفته آینده، یک دوره زمانی محدود.» او همچنین در تروث‌سوشال ادعا کرده بود که حمله نظامی به ایران را «بنا به درخواست ولیعهد عربستان سعودی، رئیس امارات و امیر قطر» متوقف کرده است. وال‌استریت ژورنال به نقل از چند مقام از کشورهای حاشیه خلیج فارس که ترامپ از آنها نام برده بود، این ادعا را رد کرد و گزارش داد که آنها «از طرح حمله قریبالوقوع به ایران که از سوی ترامپ مطرح شده، اطلاعی نداشتند.»

◀ سردار اسماعیل کوثری، عضو کمیسیون امنیت ملی، با اشاره به توان نظامی ایران گفت: «تجهیزات و سلاح‌هایی هم داریم که هنوز استفاده نکردیم و اگر به کار ببریم تازه می‌فهمند چه اشتباهی کردند که برای جنگ پیش قدم شدند.» وی افزود: «آنها اطلاعات نظامی دقیقی از ما ندارند به جهت اینکه پهپادها، سلاح‌هایمان را خودمان تولید کردیم.» کوثری تأکید کرد: «آمادگی ما به حدی بود که طرف مقابل فقط توانستند ترور کنند ولی به اهدافشان درخصوص تغییر نظام و اشغال ایران نرسیدند» او تصریح کرد: «یقین بدانید اگر جنگی صورت بگیرد منجر به شکست دوباره آمریکا خواهد شد.»

◀ حزب‌الله لبنان در واکنش به ادامه نقض آتش‌بس از سوی رژیم صهیونی، سه عملیات جداگانه در جنوب لبنان انجام داد. رزمندگان مقاومت اسلامی ادوات نظامی اشغالگران را در منطقه الاسکندرونه با پهپاد انتحاری هدف قرار دادند. همچنین مرکز تجمع نظامیان و تجهیزات نظامی آنها در بلندی‌های الرنده در شهرک الناقوره گلوله‌باران شد. در عملیاتی دیگر، یک دستگاه اخلاک‌پر پهپاد از نوع «درون دوم» در شهرک رشاف با پهپاد انتحاری هدف قرار گرفت. حزب‌الله تأکید کرده این عملیات‌ها در پاسخ به تحرکات و تجاوزات رژیم صهیونی انجام شده است.

◀ ماریا زاخارووا، سخنگوی وزارت خارجه روسیه، با انتقاد از بمباران تأسیسات هسته‌ای ایران گفت: «بمباران تأسیسات

هسته‌ای ایران توسط آمریکا و اسرائیل نزدیک بود به یک فاجعه جهانی منجر شود؛ این وحشتناک است که احدی پاسخگو نبود.» وی همچنین با اشاره به حملات به زیرساخت‌های انرژی روسیه افزود: «حملات رژیم کی‌یف به زیرساخت‌های انرژی هسته‌ای روسیه بدون حمایت متولیان غربی از این رژیم غیرممکن است.» زاخارووا از آژانس بین‌المللی انرژی اتمی خواست گام‌های مشخصی برای جلوگیری از تهدیدات ایمنی هسته‌ای بردارد.

◀ رسانه صهیونیستی یذیعوت آحارانوت فاش کرد رژیم صهیونی در حال بررسی تعطیلی نهایی کنسولگری خود در استانبول است و تنها سفارت این رژیم در آنکارا به عنوان نمایندگی رسمی در ترکیه باقی خواهد ماند. بر اساس این گزارش، هر دو نمایندگی رژیم صهیونی در ترکیه از زمان عملیات طوفان الاقصی در ۷ اکتبر از سکنه بوده‌اند. همچنین دیپلمات‌های این رژیم که به ترکیه اعزام شده‌اند در حال حاضر در بلغارستان مستقر هستند و کارکنان محلی نیز از خانه کار می‌کنند.

◀ حسن عباس‌زاده، مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی، با رد احتکار در این صنعت گفت: «تمامی محصولات و انبارهای پتروشیمی تحت رصد قرار دارند و اطلاعات آنها در سامانه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت ثبت می‌شود.» وی افزود: «ممکن است برخی از واحدهای پتروشیمی محصولات خود را از قبل پیش‌فروش کرده باشند و کالا هنوز صادر نشده باشد، اما احتکاری صورت نگرفته است.» عباس‌زاده همچنین از اعزام

تیم‌های نظارتی برای بررسی وضعیت در پی نگرانی برخی
نمایندگان خبر داد و بر تداوم عرضه پایدار تأکید کرد.